

ХЛИБСОЛОВ Ігор

НАЦІОНАЛЬНИЙ КУЛЬТУРНИЙ ПРОСТІР У МІЖКУЛЬТУРНІЙ КОМУНІКАЦІЇ: ВЗАЄМОДІЯ КУЛЬТУР

Впровадження інновацій у сфері державного регулювання в галузі культури є актуальним завданням культурологічного дискурсу. Відбувається трансгресивний перехід, зміна ціннісних пріоритетів в культурі. На заміну вже не діючого концепту пролетарської культури, що домінував у ХХ столітті, утверджується концепт загальнокультурного простору наповненим різноманіттям культур.

Національний культурний простір є синтезом діяльності державних, культурних інституцій та митців, наповненою змістом національно-культурної ідентичності та окремішності. Така діяльність провадиться у сфері права, яка формує законодавчі основи культурної діяльності, у сфері інформації, яка поширює культурний продукт і пропагує культурні традиції у сфері освіти і науки, яка розвиває гуманітаристику та мовне середовище, менеджменту культури і культурних практик, культурної спадщини і міжнародних відносин у контексті культурної дипломатії. У такій сукупності утворюється система культурних відносин, синтезом яких є національний культурний простір.

Проте аналіз розвитку уявлень про поступ культури виявив відхилення від концепту національного культурного простору і виникнення нового поняття як «креативні індустрії». У тексті «Стратегії розвитку культури на період до 2030 року», схваленій українським урядом 28 березня 2025 року, зазначено, що у період з 2016 року поступальний розвиток культури відбувався «шляхом введення в українське правове поле терміна «креативні індустрії», що пов'язано із Глобальним індексом інновацій, а про національний культурний простір не згадано, хоча європейський культурний простір визнано. Очевидно, що розробники такого документу не могли оминати таку важливу проблематику як формування національного культурного простору. У меті згаданої стратегії про це побіжно сказано. Метою «Стратегії» є утвердження культури в Україні як важливої складової української національної ідентичності та безпеки держави, спрямованої на зміцнення національної єдності, збереження та промоцію культурної спадщини, зміцнення людського капіталу шляхом формування цінностей, застосування творчості і самовираження, а також створення основи для відновлення та подальшого розвитку культурного простору, підвищення впізнаваності та конкурентоспроможності держави.

Виділимо це положення про «створення основи для відновлення та подальшого розвитку культурного простору» і зазначимо, що національний культурний простір створений і існує попри важкі воєнні випробування. Такий погляд авторів стратегії, а це 46 осіб представників державних інституцій і 771 представник неурядових організацій, засвідчує важливу актуальність наукового розгляду проблеми функціонування національного культурного простору.

Національний культурний простір у розумінні Інституту культурології Національної академії мистецтв України виглядає як сукупність державної стратегії підтримки розвитку мистецтв, бібліотечної і музейної справи, клубної діяльності, аматорського мистецтва та традиційної культури. Важливо, що до цього простору відноситься регіональна політика та підтримка культур етносів, мовна політика, культурно-мистецька освіта та зв'язки із закордонним українством.

Національний культурний простір наповнений різноманітними культурними практиками – творчою діяльністю людей і громад. Культурна практика зумовлена сферою смислів соціокультурного буття й індивідуального життя людини, а відтак постає основою структуризації культурного простору. Проблематику взаємодії культурного простору України на локальному та глобальному рівнях із іншими культурами розглядала Ольга Копієвська.

Глобалізація розглядається як складний суперечливий процес, у якому національні держави і їх суверенітет влітаються в транснаціональне як процес «створення» світу шляхом утворення глобальних та локальних інституцій та культурних практик, включаючи всю різноманітність локального. У цьому контексті локальність розглядається як особливість, яка визначає неповторність національних культур, характерним для якої є ідентичність національного. Локальна культура, її практики є підґрунтям для національної ідеї, заснованій на традиціях, ментальності, цінностях. Локальна культура розуміється у значенні національний культурний простір.

Взаємодія локальних культур або національних просторів культури є пізнанням національного коду. Міжкультурна комунікація збагачує традиції, цінності, урізноманітнює спільний простір та пропонує спільні пріоритети. Проте існують форми взаємодії культур із домінуванням – в яких локальна або культура меншин асимілюється під тиском державної політики, нав'язуванням власних уявлень про цінності і людину у суспільстві. Така форма взаємодії культур отримала назву гібридної війни.

Отже, взаємодія національних культурних просторів є виявом міжкультурної комунікації на глобальному та локальному рівнях. Така взаємодія може мати форму взаємного пізнання національної ідентичності та форму стирання національної ідентичності локальної культури та її асиміляції із культурою домінування, яка підтримується державною

політикою. Розуміння сутності національного культурного простору сприятиме уточненню завдань державної культурної політики.

**Ministry of Education
and Science of Ukraine**

**National University of Life
and Environmental Sciences of
Ukraine**

**Faculty of Humanities
and Pedagogy**

**Uniwersytet
Pomorski
w Słupsku**

**Дипломатична
академія
України**

**University of
Reading**

**NATIONAL UNIVERSITY OF LIFE
AND ENVIRONMENTAL SCIENCES OF UKRAINE
Faculty of Humanities and Pedagogy
Department of Philosophy and International Communication**

**INTERNATIONAL AND INTERCULTURAL COMMUNICATION
IN SHAPING UKRAINE'S IMAGE:
DEVELOPMENT STRATEGIES**

**MATERIALS
OF THE INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE**

May 01, 2025

Kyiv

Міжнародна і міжкультурна комунікація у формуванні іміджу України: стратегії розвитку: зб. матеріалів Міжнародної наук.-практ. конф. Київ, 01 травня, 2025 р. Київ: Міленіум, 2025. 178с.

Збірник укладено за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції «Міжнародна і міжкультурна комунікація у формуванні іміджу України: стратегії розвитку», що її провела кафедра філософії та міжнародної комунікації гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України. Наповнення рубрик синхронізовано з основними напрямками роботи конференції.

Видання розраховано на науковців, викладачів, аспірантів, студентів.

The collection is compiled on materials of the International scientific and practice conference «International and intercultural communication in shaping Ukraine's image: development strategies» a held by the Department of Philosophy and International Communication of the Faculty of Humanities and Pedagogy of the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine. All the materials are synchronized with the guidelines of the conference.

Forscientists, lecturers, postgraduates, students.

Редакційна колегія:

Шинкарук В.Д., д-р філ. наук, проф. (голова); Балалаєва О. Ю., канд. пед. наук, доц., Вакулик І.І., канд. філ. наук, доц.; Культенко В.П., канд. філос. наук, доц., Лаута О.Д., канд. філос. наук, доц., Савицька І.М., канд. філос. наук, доц., Христюк С.Б., канд. іст. наук, доц.

Схвалено до друку на засіданні вченої ради
гуманітарно-педагогічного факультету, протокол № 9 від 17.04.2025

Тези подано в авторській редакції.

Автори тез відповідають за достовірність викладеного матеріалу,
за правильне цитування джерел, покликання на них і засвідчують відсутність плагіату.

Передруковувати опубліковані в збірнику матеріали
дозволяється тільки за згодою авторів.

© НУБіП України, 2025

© Автори, 2025